

ločnostje izrekli. Predlog bodo stavili samo za reklame in samo zato, kar jim je dala videnja zagotovilo, da ga nikdar ne preloži česarja v omaro. Količ, socijalci in bodo s tem malo bahali ter si ali pa ljudstva posek v oči, če, hake voliti in skitiratorci demokraciji. Zatozato je to, da jim videnja pomagajo delati to nedostojno reklamo na svoje stranke.

Na shoda Poljske ljudske stranke v Leuva dne 22. t. m. so izjavili poslanci stranke, da grede v državno shod skupno s kmetički poslanci drugih narodov in da se sme pričakovati radikalna premena v zakonodajstvu s ciljem na poljedelska vprašanja. Kmetički poslanci bodo zahtevali znižanje vojaške službe, odstranitev sodnih inštitucij ter svedbo invalidnega in starostnega zavarovanja. Poslanci Poljske ljudske stranke ne vstopijo v Poljsko kolo.

V četrtak in petek se je vrtila v Zagrebu glavna skupščina „Hrvatske stranke prava“. Skupščina se je odločila okrog 700 ljudi. Na skupščini so prilič ti slovenski poslanci Ivan Hribar, Roblek, dr. Benkovič in L. Komernar dr. Hofčvar. Nar. zastopnik St. Zagurac je govoril o dela in programa stranke, naglašal potrebo in koristi hrvatsko-srbske koalicije in omenil, da je priselila reška resolucija svoj plod, slovena dele Hrvatov in Srbov, četudi je sedaj valod madžarske politike padla. Naglašal je tudi, da se moreje Hrvatji ločiti od Ogrske, morajo pa ostati v zvezi s Avstrijo. Ne sme pa biti Hrvatska provincija ne Ogrske ne Avstrije, nego samostojna država v okviru habsburske monarhije. V sprejeti resoluciji so važna slovena mesta: Stranka stoji še vedno na programu iz l. 1894 (v katerem zahteva združenje vseh Hrvatov v eno državo in podpira tudi slove Slovencev združiti se s to državo); stoji na stališču sporazumnega in slovnega nastopa s Srbiji za samostalnost Hrvatske; smatra hrvatsko-srbsko koalicijo za potrebno in vstraja v njej; v verskih zadevah peča stranka vsakomur svobodo vesti (s pristno klerikalnim privržkom, da je negovanje verskega, roci klerikalno-katoliškega, črstva temeljni pogoj za ohranjenje in združenje hrvatskega naroda.) Vendar pa stranka spoštuje tudi člane drugega versk. izpovedanja.

Upanje hrvatskih in slovenskih klerikalcev, da se razkrije hrvatsko-srbska koalicija in zadene s tem slasti hrv. naprednjake so glede na hrvatsko narodno koristi se je sedaj izjavilo. „Hrvatstvo“ je napisalo o tej priliki: „Eto, in (namreč da vstraja razni duhovniki v hr. str. pr.) je pogibelj, ta propast, strahota, neizrečiva propast, večinasta na Cerkvii“ Cerkvii, to podčrtavano. „Slovenec“ javlja, da je — ročka resolucija pokopana! Slaba tolaža za pokopane spe glede razbitja koalicije! Vsek načelen naprednjak sicer ne more priznavati programa stranke, postavlja pa njeno voljo pomagati pri skupnem delu za narod in ne stavi izključno verskega boja nad narodnega.

Zagrebški shod stranke prava je silno razburil madžarske časopise; posebno jih je razburilo dejstvo, da se je shoda udeležilo nekoliko slovenskih državnih poslancev. „Magyar Nemzet“ piše: Avstriji se zopet javno moka v razmere ogrske države. Še dalje na ogrskem (!) omenja proti Jednoti Ogrske (!), zagovarjajo Hrvatom podporo Slovencev v njih državi sovražnih prisiljenosti ter se končno udeležijo tudi glasovanja na političnem shodu, na katerem so zahteva finančna

samostojnost Hrvatske in hrvatski polnojni jezik. (Je je bil uradni zastopnik ogrske države (!) na Hrvatskem? Zakaj je šel, da se je kletelale nade do- mojstvenstvo? Ustajive Avstrije moramo spremiti s orodskimi do meja, da bo jim za vedno čas prešla želja, udeleževati se političnih političnih shodov.“ — Zakaj si častivredni madžarski list razje predlagal, naj bi se to veljivo Avstriji poverilo p. bliskajih dvestih; to bi bilo izdatelstvo.

Vladni komisar Fulek si prizadeva na vse načine napraviti iz Hrvatske navadno ogrsko provinco. Hrvatom je ponudil 18 stipendij za bodoče uradnike na državnih šolstevnicah, obljubil jim nadalje oddelek v poljedelskem ministerstvu (Hrvatje zahtevajo samostojno poljedelsko sekcijo pri hrvatski vladi v Zagrebu), pa vse to pod tem pogojem, da sprejmejo na šolstevnicah in skupnih uradih madžarsko kot uradni jezik. Na tak način bi ban rad prenesel upravo Hrvatske v Budimpešo. Hrvatje pa nimajo volje sprejeti te „koncesije“ bana Rakoczyja in so sklenili mu delati ostroje opozicijo, kakor kateremu koli njegovih prednikov na vladi.

Varnostno državo.

— Basija. V Petrogradu se vrši pravda proti sarotnikom proti carju. Listom je prepovedano poročati o tej pravdi. „Peterburgskaja Gazeta“, ki je priselila par besed o tem, je bila obsojena na 3000 rubljev globo.

— Črna gora. Knez Nikola po stari navadi pakuje v neorečni četeli, njegova verna vlada zapira vse, kar- koji dihi po opoziciji — in da boče svoje civilizatorstvo dele uspešneje izvrši, kani sivi črnogorski sokol, knez in jenač, preklicati ustavo, katero je pred letom dal svojim „vernim podanikim“ in na katero je prisegel.

— Franka. „Dvajset let kulturnega dela“ so imenoje knjižica, katero je izdala kolonizacijska komisija o svojem delovanju na Poznanjskem. „Frankfurter Zig“ piše v uvodniku o nemškem shodu v Bydhoiti: „Moč je nad pravico — to je tendenca sklepa — nemškega shoda v Bydhoiti, kateri hoče rešiti poljsko vprašanje v haki- tičnem smislu, v katerega izvajanje se shod s pravo vlado popolnoma strinja. Brutalna politika nasilstva, katere viječe vse, kar je dolejo vo- ljalo kot pravica, brezobzirno kratenje državljanških pravic najslabim držav- ljanom, to naj velja kot izraz narodne časti in se za to še zahteva razm- ljenja. Ne, na srečo je še mnogo mi- lioinov nemških državljanov, kateri ne razumejo, da je tako početje potrebno, kateri nasprotujejo mišljio, da to ne pri- neje nemstva nikake koristi, pač pa najvotje škodo, neozdravno škodo in sramoto, ker se obrača proti politični svobodi in državljanski enakosti“. O nasilni ekspanziji poljskih posest- nikov pravi isti list: „Kdor brez pred- sodkov in naravnost in stališča nemških koristi opazuje posledice te politike, mora reči, da pod tem režimom gos- podarstva in političnega preganjanja Poljakov poljska stvar ne samo ne slabi, ampak se nenavadno krepi in mi trdimo, da je to krepjenje posledica protipoljskih naredb, katere so Poljake razburile in je vzlet tega gospodarstva okrepilo“. „Berliner Tag- blatt“ piše: „Romica je, da so vse naše zmage, ako je smemo tako ime- novati, bile dolejo Pyrrhove zmage. Še mnogo takih zmag in naša stvar je na vsehodnem Poznanjskem v rosnici izgubljena.“

Bresna politična vesti.

Gališka namestnika je doletela, da imajo poročati gališki orožniki svojim poveljnikom uradno odsej poljski in ne več nemški, kakor se je godilo dolejo.

Rumunska narodna stranka se je pritožila karavnost na zasebne česarje pisarne radi nasilne ogrskih fandarjev in političnih uradnikov, kar pritožbe na ministra notranjih zadev, grofa Andra- syja, slišer se izdajo. Brasnjava pri- tožba proti česarja, naj sklene, da se bo minister odiral na obetajoče zakone.

V Črni gori se smiraj aspirajo pristake birke opozicijske večine v narodni skupščini. Knez Nikola bi naj- raje odpravil ustavo.

Neka statistika pravi, da je bilo na Ruskem od 3. junija do 2. avgusta obojenih k smrti 83 oseb; revolucij- 67 uradnih so ubili 319 oseb, med njimi 51 uradnikov, ranili 945 oseb, med njimi 71 uradnikov. Koparskih napadov se je izvršilo 174; čamški so morali plačati radi „sumljivih“ člankov 25.000 rubljev kazni.

Dr. Ploj piše v nekem pojznanju „N. Fr. Presse“, da ni dejal, da Becku ni simpatičen jugoslovanski minister; ravno nasprotno je res. Tosažena po- ročila zagrebških listov so sapazna.

Zapisk Schirmeisen, ki bi imel biti imenovan pomanjskim nadlikom, je to imenovanje odklonil.

Sultana bo zastopal pri slavnosti dvajsetletnici vlade kneza Ferdinanda v Sofiji poseben zastopnik, ki bo baje kneza tudi povabil na obisk v Cari- grad.

O protirubkih izgredih v Liki piše glasilo posl. Sepila „Riečki Novi List“, da jih je zopet incesiniral umetno dr. Frank, da bi škodoval hrvatsko- srbski koaliciji.

V Ameriko se je izselilo od 1. ju- lija 1906 do 30. junija 1907 po izjavah izseljenčnega urada v Novem Jorku 61.432 Hrvatov, ki so odnosi s vr- čenanimi potnimi troiki seboj 17.508.120 kron! „To število“, dostavlja „R. N. L.“ je prav udepolno za narod 2 in pol milijona duš. Posledice se opažajo v naseljevanju tujcev po Hrvatskem, v zanemarjanju pametnega gospodarstva, v zapuščenosti nekaterih krajev, v po- manjkanju delavskih sil. Kdaj se bomo lotili tudi mi Slovenci tega vprašanja?

Slovenske novice.

Štajerske.

— II. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju. 5. do 8. septembra vrši se v Celju II. shod narodno-radikalnega dijaštva. Zanimivi spored ob- širno zaznamovanega dijaškega zbora- vanja dokazuje veselo dejstvo, da tudi naše slovensko dijaštvo napreduje v ideji dela in napredka. Velepomemben je bil II. shod narodno-radikalnega di- jaktva v Trstu: inanguriral je pred- vsem intenzivno delovanje naše aka- demične mladine na polju ljudske iz- obebe ter uspešnega stremjenja po zbližanju duševnega in gnetnega po- ložaja slov. dijaštva. Na svojem II. shoda hoče nar. rad. dijaštvo premo- triti uspehe svojega delovanja, utrditi hoče vajtnost svojih sil — povertiti pa boče tudi svojo pozornost prevaž- nim kulturnim vprašanjem, v katerih zavzame principijelno stališče. Vseako, ki se zanima za bodočnost slovenske napredne inteligence naj obrne svojo pozornost na celjski shod, pride pa naj tudi sam ter se združi s našo mladino v ideji napredka in dela! Zanimivi vsopred celjskega shoda je ta:

5. septembra zvečer: Prijateljski sestank.

6. septembra ob 8. uri dopoldne: Plenarno zborovanje.

a) otvoritveni govor;
b) jugoslovanska ideja in slov. dijaštvo;
c) naše stališče napram drugim, nemu vprašanje.
Ob 3. uri popoldne: Dijaško-mu- jalni odsek.
7. septembra ob 9. uri dopoldne:
a) narodna obramba;
b) vrsbočna tola.
Ob 3. uri popoldne: Šolski odsek.
Zvečer ob 8. uri: Komerc.
8. septembra ob 9. uri dopoldne: Zaključno zborovanje; popoldne: ishit v žalec.

Stanovanja brezplačno. — Vsa po- jasnila daje jur. Janko Lesničar, Celje, Graben 3.

— „Domovina“ je proti kato- liški, tako kriči in upije ves iz sebe g. Gorisek venomer v „Slov. Gosp.“ in „Slovenec“. In ker je naš list proti- katoški (kdo se ne smeje?) in ker redi g. Gorisek liberalne gade na prah (če le ne kaj drugo če kaj hujšega, opomba stavca) je zaradi tega tudi vera v nevarnost. Da pa reli vero, za katero tako neizrečeno gori, da je nanjo žrtvoval konsumno društvo na Laškem s kmetički žalji in prihranki vred, potrebuje g. Gorisek strankarskih pčijalnic in klerikalne Zadrudne zveze. In ker boče po tej čadni logiki nekaj takega smoval pojtrijanje v sredo, je treba poprej pošteno osmuniti celjako Zadrudno Zvezo, ki blagodejno in brez vsakih strankarskih ozirov deluje v prid slovenskega zadrudništva in narodnega gospodarstva že 25 let. Ker pa še vse to ne zadostuje, so mora g. Gorisek obregnuti še v skromnega in mirnega ravnavatelja g. Fr. Joita, kajti calumniare pastoris semper aliquid haeret. Udari pastirja in ovce so boče razkropile, si misli ta božji namestnik, ki trga na tak način siloma poštenim in razsodnim ljudem vero iz sre.

Upamo, da so g. ravnavtelj Joita na tako nizkote napade ne boče oziral, ampak da boče i nadalje deloval kot dosejaj na začrtanji poti. V bodrilo naj mu boče, da je za njim vse po- šteno zadrudništvo, ki mu ni mar stran- karstva politika nahnjenjanih združbarjev, ampak ki vidi v smotrnem delovanju slovenskega zadrudništva vilje in da- lekosečnejše narodne uspehe.

— Iz Celja. Po poročilih v so- botnih grških listih ostane državni pravdnik g. dr. Em. Bayer na svojem mestu v Celju.

— Spodnještajerska jubilejska ustanova, ki ima namen podpirati slo- venske dijake in kandidate državnih služob, dokler nimajo plače, sprejmejo prošnje do 8. septembra t. l. po svojem tajniku, g. notarju Raša v Celju.

— Iz Celja. V petek se je zbralo v „Narodnem domu“ nekaj najotjih prijateljev in znancev, da se poslovio ob g. radn. nadkomisarja Vinka Stergarja. Predsednik celjske „Čitalnice“, g. dr. J. Serbec se je poslovil v imenu „Čitalnice“ slovenec njegov trud in za- slege za slovenske ruderje; ned. kand. g. Jaro Detiček pa mu je poklonil v spomin na celjski samski klub lovor- jera peresa z rudarskim znakom.

— Iz Celja. Včeraj zvečer v vlaku je zopet nekaj nemških trgovskih po- močnikov povaljo in celo dejanski na- padlo mirne Slovence. V Celju so zopet kričali svoj „bedi“. Celjska policija pa v svoji nepristranski praviznosti in skrbri za javni mir in red ni morda zaprla nemških izizvalov temveč se je spravila na mirno stoječega sloven- skega gospoda. Ali ni nobenega po- močka proti tem škandaloznim raz- meram?

— Iz Brega pri Celju. V petek se je izvršil pogreb umrle gospe Ane Radejere voj. Norak, veleposlanice ob- mnogotevilihi udeležbi le je Brežanov

LISTEK.

Časopis za zgodovino in narodopisje.

Tega izvrstno urejanega glasila Majsternica „Zgodovinskega društva v Mariboru“ je izšel sedaj pod spretnim uredništvom g. profesorja Kasprota v Graden IV. letnik, ki ima v 1. knjigi, obsegajoči 192 strani, bogato in raznovrstno vsebino.

Zgodovinsko društvo je razstagnilo svoj delokrog tudi na Korško. Kot videti znači sodej pri pravih na prvem mestu članek Koroskega profesorja Granačarja: „O Duhovni brambor“ in aje postanka“. Pisatelj si je stari nalog, napisati mal „Donesek k zgodovini praznovanja med Slovenci“. V splošno razlaga nastave in nastanek takozvanega Kolomanevega tega in druge take knjige „Dobrova bramba“, ki je znana v treh redakcijah, starejši in mlajši koroski in Majsternici. Kolomanev šegun je nastal okoli leta 1790, na nastanek lista pa nosi napisano, da je bil prvotni tiskani lista 1321. v Kolomanev. Prva koroska „Dobrova bramba“ je nastala okoli leta 1800 sodej na Koroskem. Po tej je nastajala mlajša in Kerjovi tiskarni v Ljubljani okoli 1811. Stajernica „Dobrova bramba“ pa je nastajala med leti 1810–1820 sodej na Stajernem. — Pisatelj ni prvi, ki je pri nas pisal o teh stvarih, a njemu gre zasloga, da je vso, kar je do sedaj bilo znanega, shvalil in to stvarno na novo in bistveno ocenil. A to je še le začetek tak študij, kar je takega gradiva še mnogo tiskanega in rokopisnega med ljudstvom.

Dr. Fr. Kovačič je napisal edini zgodovinski članek v „Časopis“ in sicer o „Belgarih na Slovenskem leta 837“. Zakaj tako primanjkuje zgodovinskih članov, to smo le lasi razložili na tem mestu. Spis je povečen spomin tisočletnice Borivojeve smrti (907).

Av. Žigon ima „Donesek o razmerju med Jančičem in Levstikom“. Načrtovanje pri svojem raziskovanju na zbirko pisem, ki jih je pisal Jančič Levstiku v letih 1853 do 1867. Ta pisma so avtentični dokumenti za ono zanimivo dobo, v kateri je delal in se ubil Jančič. Sedaj še le se nam pokaže ogromno delo, ki ga je Jančič na tistem in brez krupa izvršil. Dragocen je pa ta donesek tudi še vsled tega, ker nam riše dobo, o kateri se pri nas ved govorilo, ko pa res va. Znanilo je namreč, da nam je literatura okoli Prebrna precej dobro znana in ravno tako literatura od leta 1890 naprej. Na eni strani je tega kriva šola, kjer se slovensko šolstvo naša s Prebrnom in literarna šola, ki računa s tem dejstvom, na drugi strani pa naše hlastanje in zahtevnost po modernu. In g. Žigon je opravil velik kos literarnega dela, kar je to vrzel najprvo izpolnil s avtentičnimi literarnimi dokumenti. Razen tega pa je pokazal tudi idejno svobodo od Prebrna preko Jančiča (in Levstika) do najzgodnejših časov, tako da se ta njegov spis, ki se zdi na prvi pogled le mal „donesek“, pravzaprav stavlja, ki se drži v harmonično celoto s celo staro slovensko slovstveno zgodovino. Posebno zanimiv je v tem obris „Sklep“, v katerem je povedal Žigon končinje svojega literarnega zgodovinskega dela. (Stran 146–171.) Spis ima vrednost ne le za one, ki dovrsto študirajo, ampak tudi in še skore v večji meri za one, ki ga bodoje uživati. In to je njegova trajna čena.

V „Malih izveštjih“ priobčajo Strekelj „Prvo Hankovo pismo Levstiku“, dr. Ilišič pa prišaja nekaj bibliografskih dovkov. Razen tega prišaja „Časopis“ še „Knjižarna poročila“ in „Društvena poročila“.

„Zgodovinsko društvo v Mariboru“ še ni staro, a je še v tej kratki dobi pokazalo, da ima življenjsko moč. Najbolji dokaz za to je sedaj še četrti letnik izbornega in vsebinskega „Časopisa“, ki dela društva v znatnem svetu vso čast. Društvo nabira starine za južnotajski muzej, ki se naj ustanovi v Mariboru; počasi hode postalo emisenat kulturni faktor za Južno Stajernico. Žal, da ima še vedno premalo sredstev (nad 300, dasi bi jih lahko imelo najmanj dvakrat toliko). Zato priporočamo vsaj naši inteligenci, naj pristopi k društvu. Letnina za redne ude znaša 5 K in se poltija g. dr. Pipala, advokata v Mariboru. Zato pa dobijo člani društva glasilo „Časopis“ v dar in imajo razen tega še svedo oblačne pravice kakor sploh redni člani pri kakem drugem društvu.

Simon Gregorčič. Življenjepis. Spisal Anton Burger. 1907. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Založil Iga. Gratar. Cena ?

Na 102 straneh imamo takaj avtentični, s ljubeznijo in navedenim pisar življenjskega Simona Gregorčiča. Knjižica je zelo priročna in jako lična. Pred vsem gas veseli, da imamo v zvezi sliki Gregorčiča po fotografiji, ki bo vedar ekurat izpolnila ono ruho in odarno karikaturo, ki smo je videli v neki drobni izbiri Gregorčičevih posuj. In to nam veseli. Ljube nam je namreč fotografija, ko ga kaka pecarja, najsi jo je tudi izvršil kak došak slovenski „umetnik“. A to samo minogredo.

Knjiga ima namen seznaniti čitatelja v prvi vrsti s „človekom“ Gregorčičem. In smelo trdimo, da se ji je to zelo dobro posrečilo. To pa je tudi prva in najpotrebnejša podlaga za vsakogar, ki hoče umetnosti „pomika“ Gregorčiča. Pisatelj je pisal knjigo s veliko ljubeznijo do pokojnega pomika, zato je pač lahko umljivo, da je napisal marsikaj, česar literarni zgodovinar ne bi rabil. A to ni kajti pravi nič na kvar. Saj je ljubezni lastno, da ob objekta opazi in registrira, očari s nekimi toplimi šarom tudi reči in malenkosti, ob katerih hladen razum samo skomizga s rameni. In tega čara, ki nam ga sugerira še samo ime „Gregorčič“, si ne damo od nobenega literarnega anatomu vzeti. Manj nam ugaia ono prevretilo, skore vplivno ciceronstvo, ki ga kaže g. pisatelj v starih, kakor n. pr.: Pač ena lepah potes ved na njegovem blagom značaju (stran 38). Takih starih je ved. Odkrito pa priznavamo, da nam ugaia ona kronična umernost, rezerviranost mnogo bolj, ko pa to vplivno razlagajo. Če se je g. pisatelj znal, ko je opoval obsepen Gregorčičev polotaj, ko so ga preganjali Mahničevci in ko ga je ignoriral — „Ljubljanski Zvon“, varovali vseh takih opazk. Kar nam štejem v veliko zaslugo, bi se jih lahko tudi drugje. Name so te opazke vedno delale vtis, da sedim s pisateljem zlozdo v polmrah v sobi ob zakurjeni peči in poslušam s zaprtimi očmi in sanjavo dake čarobno povest, ki mi jo pripoveduje. In vmes se vtika nek nepoklicani tretji, ki dela neumnostne, neprimerne, vplivne opazke. Pisatelj mi pripoveduje, da se misli potegniti Veseli za Gregorčiča proti Mahničevci. Gregorčič nam odsvetuje, češ, „maščeval se hode nad Tabo: saj poznal njegovo naravo.“ (Str. 52.) In takaj blekne sojet blebetavi cicerone svoje vplivno razlago „Zopet lep dokaz za Gregorčičevo skromnost“.

Sicer je to edina napaka, ki bi jo jaz lahko očital knjigi: pomena nima nobenega, ker koga drugega najbrzi ne bo motila.

Vsem onim, ki ljubijo Gregorčiča — in toh je dase med Slovenci vseh strank in stanov brez razlike legion — priporočam to knjigo. Prepričan sem, da se jim bo odzval Gregorčič še bolj priljubljen. Razen tega jim je dana prilika, da s tem izpolnijo Gregorčičovo najskrajnejšo željo, ki jo je imel vse svoje življenje. Čisti dobiček te knjižice je namenjen „Šolskemu domu“ v Gorici, ljubljenski pomikovemu, za katerega je bil vse svoje življenje delaven in katerega je postavil v svoji oporoki za glavnega dediča. Tako lahko vsi Gregorčičevi častilci delajo v njegovem imenu in mu tako vsaj nekoliko plačajo ono, kar so dobili iz njegovih večnolepih in večnomladih pesnj.

J. A. Glunar.

Maribor.

Pred 15. avg. t. l. je izšel v „Glasniku“ jako postiljiv članek pod prazav zborovalcem „Nemške evang. sveto“ v Mariboru. V njem je bilo tudi rečeno, da bo na jeem v Mariboru zborovala „Sldmarka“ in da je Maribor terično nove nemške nacionalne organizacije: „Nemške delarske stranke“.

Nekot se človek spomni na nalo pozicijo in „nalo delo“ v Mariboru in okolici. Ogledajo si pomen Maribora in borbe Slovencev in Nemcev za to postojanko! Kot kritični prometnih potov Spilfeld-Poljšane na eni in Drava od koroske do ogrsko-hrvatske meje na drugi stran, je postal Maribor naravno središče obrežnega kroa Spodnjekajsternke, kjer se osredotočajo vse obrtne, trgovske in tudi delarske življenje prebivalcev tega dela naše domovine. Kaj čeda, da raste in napreduje mesto primeroma med vsemi stajsternimi mesti in občinami najbolj. Samoznamo je, da mislimo takaj na Maribor s predmetnimi kraji kot celoto in se ne oiramo na politično-administrativno mejo, ker ta nima na razvoj narodnega in gospodarskega gibanja bistvene vpliva.

Nemci se v polni meri zavajajo važnosti te postojanke, ki jo imenljivo glavno trajajo nemškega trikota: Maribor, Celje, Ptaj. Vaak tresnetk jih zasledimo, da si s novimi sredstvi utrjujejo svoje stališče, čeravno jih vlada še sama na sebi dovolj podpira.

Navadno iskrilje oni to, o čemer ni pisemo, da bi bilo dobro. Nale ideje realizirajo. Kakor na vrvi delajo vse nemški aparat; no, saj mu je tudi delarski oče oni „Mudent“ Wastian o katerem bi bilo prenašeno govoriti, da je politično mrtar ker ni bil izvoljen v državni zbor.

Maribor je postal vodilen za spodnjekajsternsko nemštvo. Tukaj imate osredotočeno zadnji čas vse nemško podrobno politično in gospodarsko delo. Za vse se trgajo mariborski Nemci in imajo tudi na šolskem in gospodarskem polju vse, s čimer ne ohranijo samo svoje postojanke, ampak širijo tudi svoj vpliv vtrajno po bližnji in daljni okolici. Nemška deš, sadjarika in vinorejska šola pod skrajnim šovinstičnim nacionalnim Stiglerjem širi nemški duh in nemško misljenje. Nemška šenako učiteljske je pravo valiče za protežiranje gojnice nemskitarstva. „Sldmarka“ s svojimi knjižnicami in gospodarskim bojem, „Schalverein“ s svojimi podporami po bližnjih in daljnih okolikah šolah, „Kmetijska podružnica“ s predavanji in

drugim gospodarskim delom, nemški desarni zavodi sasinjajejo slovenske okolice, nemške obrtne šole, nemška glasbena šola itd. itd.: vse dela sistematično, da sžije slovenski življ.

Ne pozabimo posebej delavstva in malih obrtnikov! Takaj se zgubi za nas narodno vse, kajti socialna demokracija v Mariboru nosi vsesoko nemški pečat in s svojo kulturno organizacijo vpliva na vsodoločno pomenečajo; s tem svedo ni rečeno, da im* socialna demokracija naravnost tendenco pomenečati!

V novejšem času pa smo dobili še strugosocialno delarske organizacije. Videli bomo, da nimajo tako nagnutih tal, kakor si mislimo mi. Povrh vsega tega pa imamo računati s nagnenjem naših mlitij, premoio obratnih slojev k potajenju.

Tako delajo isti in sto vidljivih moči vtrajno in premišljeno, da postane iz Maribora drugi Celovec, da nastane iz nemškega otko na slovenskem ozemlju — polotok, da Nemstvo v mogučem klinu prekorzi naravne meje, ki nas sedaj še vsaj malo branijo.

Človek bi mislil, da se pri takih šalostnih razmerah pač dobijo močje politiki, ki svesti si svoje odgovorne nalogo, delajo nemurno in potrvalno proti tem, našemu slovenskemu ljudstvu narodno in gospodarsko nedopolnim vplivom. Kaj še!

V Mariboru pač imamo baje središče „Slovenskega“ spodnjekajsternke politike, toda mi ne vemo nič o tem, ne čitamo niti najmanjšega blagodejnega vpliva, da nam svetli solnce v osebi podpredsednika „vseplivnega“ „Slovenskega kluba“.

Kaj se dela na tej najnovejši točki stajsternke našega ozemlja? Od takozvanega „odbojčaja“ prav nič, ali pa same pomote. Braniti nečajo ali ne znajo niti slovenske narodnosti, niti vero, za katero jim baje gre. Iz ocajevanja, jedrnatega lista „Sldstetische Presse“ so napravili dolgočasno čeno „Sldstetische Stimen“, in v kolikor niso moralno in materialno sžili brezvestni nemkutarji značajnega narodnega šeguta, to so dopolnili in dovršili „mariborski krogi“. Efekt je le ta, da se širi nemštvo in protestantizem! In širilo se bo oboje nevrdrino, dokler se bo delalo taku, kakor se „dela“ sedaj.

Vpramamo Vas, g. dr. Korosce in Vas „vseznalčni“ prof. dr. Vrstovšek, kaj sta res temeljitega in demokratičnega storila v svoji neposredni okolici? Probajala ljudstvo? Da, da: lope govorance ste imeli pri veseljakih in prireditvah bralnih drahter večinoma v krajih, kjer ni za naš gospodarski ošteunek prazne nevrnosti. To je vse.

V Mariboru rabimo demokratična izobraževalna društva na najšitajši narodni podlazi, a dr. K. je nekaj oboje ali Zwitter, ki ne va in ne mu!i. Krščanski socialist ali pa še mogče malo Slovenca. Ustvarili ste atmosfero, kjer se bujno kotijo nemčurji, da rabimo izraz „Slovenca“. Odkupujete se dela v „Narodnem domu“ pri „Sokola“ in edino izobraževalno ljudsko knjižnico so vam omogočili dijaki srednješoleci.

Nemški je okrajni zastop, nemkutaraki so običnaki zastopi v okolici, nemški so javni in privatni napisi, nemški so politni uradi; izprez nobo so vam vrgli dvojezično tablo s tiskarne, a vi vplivati in odločujati to vse mirno gledate! Kdo naj veruje v vaše „Slovenstvo“?!

V Mariboru rabimo moza, ki bo delal po vzoru neopogibnega budjevitekega dr. Zatk, treba je samo, da ga kopira. Pokazite svojo moč in

svoje zmoglosti. V mestu čaka političnega organizatorja slovenski proletarce v velikem številu, a v okolici ječi pod delavskim in gospodarskim nesmiselnim jarmom ubogi trpis, slovenski kmet. Gospodje: he Rhoda, hic alita! Bodite bolj intenzivni in manj ekstenzivni politiki in delavci. —k.

Dopisi.

Gostiščar v Mariboru. V soboto, dne 17. t. m., doletela je mariborske Slovence velika četa, katere gotovo nismo zasledili. Počutili nas je namreč s svojim obiskom znani kranjski klerikalni predstavitelj "malega moša", sedaj po boljši milosti in slovenski neznanosti državni poslanec, Gostiščar. Kdo ga je povabil — mogoče se je tudi ponesel sam, kar nas niti čudilo ne bi — ne vemo, mislimo pa, da "Katoliško izobraževalno društvo" v Štadencih pri Mariboru, na čelu na odgovorni urednik "Slov. Gosp." Ferdo Leskovar.

To društvo je torej sklicalo v soboto v majhno dvorano "Narodnega doma" — kakaj ne raje k nadvojvodi Ivanu? — obhod slovenskih delavcev, boljše rečeno krščanskih socialcev, na katerem naj bi se razpravljalo na delavce tako važna točka, namreč stvarnost zavarovanja. Krog & ure srečal se je zbralo približno 60—70 oseb, med temi nekaj šenak, eden kaplan, ki je imel nalogo, vplivati na navzočce, da se privedeno zaobli ploskati, in pa nekaj takajskih Slovencev. Večina so tvorili delavci in študenti. Predsednik shoda je bil urednik Leskovar, ki je obenem opravljal tudi službo zapisničarja. Prvi je govoril državni poslanec dr. Korolec o splošnem sedanjem stanju državnega zbora in o njegovem delovanju. Povedati je hotelo na danes svoje posrednost drugega državnega poslance Gostiščarja. Imel je nalogo razpravljati o starostnem zavarovanju delavstva. Kakor smo pričakovali, začel je gošpod državni poslanec svoj govor s svetlim pismom, dokazoval na podlagi tega (!), da mora imeti delavstvo krščanske podlage, če neče poginuti. Govoril je o starosti Rima, o njegovi neukrotnosti in pregrešnosti, kako je moral spoznati otaben Rim svoj tiliak pred sv. Petrom, nadalje, kako se je razkropilo 12 ribičev — apostole je mislil — po svetu ter si ga podjarmilo, in še več takih nesmiselnosti. Govoril je mnogo, a povedal malo, bolje rečeno nič.

Govornik je trdil, da če se ne skrajša delavni čas, bodo morali postati delavci brezni, ker bodo postavljeni na srak. Dokazati je to hotel s tem, da veda v sadnjem času tako napreduje, da imajo vsakovratne stroje, ki v nekaj urah storijo isto, za kar je potrebovalo prej po sto delavcev vsaj dni, tako, da pridejo delavci valed teh iznajdb ob krak. V tem osiru bi se pač omedlil nekoliko ugovarjati gošpoda državnemu poslancu. Moje mnenje je namreč nasprotno. Čim bolj napreduje veda, tem boljše stroje dobivamo, več tovarov se stavi, tem več delavcev se potrebuje. Popolnoma nesposobna in nestemeljena pa je trditve govornika, da imajo nadzorstvo v varstvenih osirih po tovarnah v rokah ljudje, ki niti pojma nimajo o dotični stvari. To ni res, ravno tako kakor trditve, da ti nadzorniki naznanijo svoj prihod po štiri dni poprej.

Da pa ta pobočni mod ni tako dobro podkovan v krščansko nauku, kakor smo mislili, nam je dokazal s svojimi primeri iz deset boljnih zapovedi.

*) Pardon, g. Gostiščar, ribičev nile je kvotnega značaja, ali ne veda, da se je eden — Jaka po imenu — občil, predno se razliti!

Kakor je rad vrival v svoj govor izreke in dogodbe iz sv. pisma, ravno tako smelo je trdil, da pravi 4. božja zapoved: "Ne kradi!" No, saj pa se tudi ne smemo čuditi, če so gošpod malo pozabili katekizem. Šest tednov v državnem zboru sedeti ter se baviti s vsakojakimi rečmi, to ni malenkost, posebno za glavo, kakor je Gostiščarja.

Glede zavarovanja samega pa je spodbegal delavce k enotnemu delovanju, naj se združijo, naj pristopijo v društva ter se primorajo dobri časopisov ("Slov. Gosp.", "Naš dom" i. t. d.) Da je omenil v svojem govoru istih Luegerjevih 100 milijonov za splošno zavarovanje, se razume samo ob sebi. Vrhunec s svojim govoru pa je dosegel, ko se je drsnil trditvi, če bi on vedel, da se ne boče na delavce v državnem zboru storiti ničesar, ali pa da sam ne bi mogel doseči takega vpeha, da je v tem slučaju pripravil odločiti takej svoj mandat. Krščanski socialci so kar zijali v takega poslance, ki se s tako vsemu zavzema za delavce, a neko iz občinstva mu je vendar zabrusil v obraz: "Ne varjamemo!" Gošpod Gostiščar, mi tudi ne. Dijete se predobro, da bi Govek valega kalibra odlični protovoljni svoj mandat.

Tudi ob socialne demokratke se je drgnil govornik. Očital jim je, da slejpo preprosto ljudstvo s tem, da se znita črna živina, osiroma meca. Kolikor je meni znano, deležjo slednji le proti menjarjem, kajti le ti nam podražijo meca, ne pa proti črni živini. Govornik je končno objubil, da boče skrajno s klabom, katerega pritrjevali se ima čast, deloval vedno s vsemi močmi za zboljšanje delavskega stanja, na kar predsednik zahvali govornika za "krasno" besedo in zaključil zborovanje, ki je trajalo do desetih.

Gošpoda državni poslanca eta se nato podala s svojimi privrženci k nadvojvodi Ivanu, kjer se je še pozno v noč prerokovalna visoka politika.

Gošpoda Gostiščarja pa svetujemo, naj svoje klobazarske obdrti za kranjske backe, nas Štajerce pa pusti v miru. Govor je pokazal dovolj jasno, kako "visoka" je inteligence tega državnega poslance in odgovornega urednika famozne "Naše moči".

— K **Katoliško-narodnemu društvo** v Mariboru. Naj mi bo, gošpod urednik, dovoljeno napisati k sestanku teh mladih klerikalnih bojnikov le nekaj kratkih slov.

Imenujejo se katoliško "narodne". Nečim narodnosti odrekati tem mladim moštem, a odrekam jo odločno njih voditeljem, katerih nam ni lakati mod nismi, temveč v vodstvu klerikalne stranke na Slovence, najsi se potem imenuje "Kmečki zveza", "Slov. ljudska stranka" ali "Sloga". In Govek se ne more braniti marksističnemu nasmechu, ako stih, da se imenujejo narodne tudi dr. Šušteršič, dr. Korolec, "Slovenec" in celo njih kralna mati — "Ljudska posejilnica" v Ljubljani. Ako bo verujoči ti mladi ljudje, da bodo delali na principih take stranke za "narod", se bodo to vero pač kmalu odvzdali v življenje — ako nečeto tirati naloga naroda v pogubo.

Neki abiturient, Živortnik se je bori s svojimi izvajanci proti modernizmu. Očital je modernizmom, po smotru predavanja pač v prvi vrsti monismom, da so oni širili s svojimi srčki egoizem. Gošpode... egoizem le bil se pred modernizmi in pred monizmom in sveta, in misla, da ga ni bilo premalo in da ga upravi pri vas ne priznajo. Če pa se stvar vzamemo, kakor je, je pač realizem, da stoji monist nad katoliškim Živortnikovega kova: ako stori monist dobro delo, ga stori

iz krčnega nagiba in ne pričakaje za nje plačila onstran groba kakor katoličani vsi hrev.

Katoliško brezdomovinstvo je "ovrgel" abiturient Kobi. Teško je vobče zmeti pojem "katoliško-naroden", a se teče bo menda dokazati, da je Jems sam zaporedal, da moramo ljubiti svoj narod. Eto, kaj pravi Jems po evan-gelju Sv. Mateja XII, 47—50: "In tu me je neko rekli: Glej tvoja mati in tvoji bratje stoji znanj in bočejo govoriti s teboj. On je pa odgovoril in dejal onem, ki mu je to povedal: Kdo je moja mati? Kdo so moji bratje? In stegnul je roko nad svoje učence in dejal: Glej, to so moja mati in moji bratje. Zakaj kdor bo spolnil voljo mojega očeta, ki je v nebesih, taisti je moj brat, sestra in mati." In v evan-g. Sv. Mateja X, 35: "Zakaj jaz sem prišel Goveka razburiti proti svojemu očetu in hčer proti svoji materi in snaho proti svoji tačji."

"Moje kraljestvo ni tega sveta" Sv. Janez XVIII/36.

Kolikor si more vsak misliti, je hotel Jems s tem doseči, da bi drvin-ljudje svoje misli in želje nad materijo, nad zemljo, nad kravo vsi in tudi nad narod, da bi se spojili s očetom, ki je v nebesih in bi tako postali v resnici prosti.

Neki Hrvat, ki očividno ne pozna ne jugoslovanstva, ne socialne demokratke je vendar drzno govoril o teh stvarih. Pravil je, da so socialni demokratke proti vsaki domovini. Mladeni pač ni čital ničesar o abodih francoskih socialistov v Nancyju, kjer se je sklenilo s 351 proti 41 glasom braniti s vsaki uredivi neodvisnost domovine, ne ve, da je dejal soc. demokrat Steiner na shodu v Pizu, da se pritenjuje in nehajajo zahtevati čelke soc. demokratke tam, kjer se pritenjuje in nehajajo češki človek, (ki ima menda tudi svoje rod-bine, svoje domovine, svoje srce in naravstvene potrebe), da niti ne govorimo o tozadevalni glasoviti Bobovi iz-javi. Gošpoda, tudi naspram političnim nasprotnikom se ne sme lagati! Da verujajo ti kat. akademiki na realiziranje jugoslovanakojede na temelju "krščanskega demokratizma" alias katoliškega klerikalizma to se pri njih učencosti samo po sebi smeje. Kako je to njih "delovanje" za Jugoslovanstvo, je še nekekrat dokazalo "Domovina".

Čital sem nedavno, kako se "S. G." budaje na Dostojevskoga zaradi njegove sodbe o voditeljih katoličanstva. Naj navduhi, kako isti veliki mislilec in globoko verski človek, eden najvernejših ljudi minolega stoletja, sodi o socializmu in kulturnem delu istih voditeljev katoličanstva. (Navedene besede govori veliki inkvizitor v svojem imenu in v imenu stvariteljev rimske cerkve Jezusa, katerega so bili na njegovo povelje prišli, ko je prišel zopet na svet kot ga zaprli). Dejal si (Jezus) svetotokrat: "Hočem vam storiti svobodo". — Da, to delo nas je drago stalo, ali končno smo ga mi (duhovniki) le dovršili v Tvoje (Kristusovo) ime. Petnajset stoletij smo se mučili s to svobodo, sedaj pa je to končano in sicer za trdnj končano. Ne verujem, da je za trdnj končano? Glejati za me tako krotko ter me ne smatraj vrednega niti svojega razburjenja? Vodi, da so pa sedaj oni ljudje bolj kakor kdaj poprej prepričani, da so popolnoma svobodni — saj se sam sami priselili svojo svobodo ter je pokorno položili k našim nogam. Pa to smo dosežli!"

Ti si jim objubil neboški krah, pa to zopet ponavljam, ki si more ta Tvoj krah v obeh slabega, vedno glednega in vedno nehalnega člove-

škega plemenit primerjati z vsakdanjimi kraham? —

Mi smo popravili Tvoje delo, mi smo nas dali za temelj čede, tajla, stvarnost in autoriteto.

Mi smo prejeli od skulajev Rim in med cesarjev ter smo vobeglasili za jedine vladarje sveta, na gospodarje cele zemlje, čeprav silimo le izvesti svojega dela do konca.

O, mi je končno prepričano, da se odpove do ponosa, kakaj Ti si je poridiznil in je s tem nasdi biti ponosim. Dokazemo jim, da so slabi, pomilovanja vredni otroci, da je pa otrozja sreča slajša ko vsaka druga. Postanejo boječi, počno gledati na nas in se zatekati plašno k nam kakor pliskota b kohlji.

Da, mi je pristilimo k delu, a v dela prostih urah jim uredimi življenje kakor otroško igra, s otroškimi pomenimi, zbori in plesi. O, mi jim dovolimo tudi grešiti, ker so slabi, oni nas bodo pa otroško ljubili, ker smo jim dovolili grešiti. Porečemo jim, da boče zrejo odpustek, ako bodo storerj s našim dovoljenjem. Dovoljajemo jim krešiti zato, ker je ljubimo in jemljemo kazni za one grobe na se.

To velja o vaki socialni in moralni vzgoji se dandanes, tak je val demokratizem!

Nek govornik se je zaganjal v moderno vagojo.

Modernim nasproti hvali načela katoliške vagoje ter ob tej priliki kaže na Franc se trdeč, da naszadeje, dani ni "modernizacija ljudstva" kakor v neravnem Parizu. Ob priliki Garibaldi-jeve stoletnice so "Slovenec" in vsi klerikalni listi bruhali oženj in trepjo na Italijane ter so to pomenje ponavljali, ko so v Italiji navstali nemiri proti klerikalnem vlad znanh dogodkov v raznih samostanskih očevovalih. Poudarjali so, da so Italijani moralno postajali itd. Vse to je pa od katoliških listov silno neprevidno, kajti nepobitna resnica je, da so romanski narodi: Francozi, Italijani in Španci popolnoma katoliški narodi, da so pa vzhodni tem (ali morda bade zato?) dandanes v moralnem, kulturnem in gospodarskem obziru daleč za nekato-liškimi Nemci, Danci, Norvežani, Švedi in Angliji.

Kako je to, da so ti protestantski heretiki v morali, vodi, smetnosti in v narodnem gospodarstvu tako nesumarno prekonili te edine pravoverne katoliške romanske narode? Kako je to, da Italijane niti sam papež in njegov drvar v Rimu in celo njegova posvetna država, katero je imel do 30. septembra 1870. t. ni mogel obvarovati tega moralnega propada, nad katerim se dandanes sgrataše. Pojmite nam to za vas in vaše trditve tako bridko nasprotno? Zdi se nam, da je Dostojevskoga sodba o valem moralnem, socialnem in vagojevalnem delu vendar le resnična; zgodovina in dejanske razmere se potrjujejo.

Ni prav, da blagajete in druzite ljudi proti vsem, ki niso vašega mnenja in ki ne morejo z vami. Drugim ljudem so gre za resnico in jo po svojih močeh iščejo in se trudijo jo spoznati, vam je pa bolje v somraku, v mističnosti. Tak mistarij je tudi trditve, da je vaše gredo: "Z Bogom za narod" istina, dočim je liberalno gredo: "Bog in narod" pa le slepina fraza! — Gošpoda, ali v resnici ne čutite, kako daleč vas zanaka voloj glas mladi točih gneči?

Radikalac.

Primerjava.

— Seda in vročina vladata na goriskem Kramu. Polja in travniki so se čisto požgani, pa tudi vinogradi silno trpe.

novel tudi slo. Celjancov. Spreved je vredil g. opat Ogradi s Mirini duhovniški Pevski zbor „Delavski podpora društva v Celju“ je sodel pod vodstvom g. Groma pokojnici na domu in ob seprave grobe glintivji šalotniki: „Nagrobko“ in „Nad svendami“. Poljajsko so zalazno shranili v grob roblane Golovrančevce. Slomniki, kasno je pokopani rada podpirala, je bilo brizke pogrebali, poseba pa njen g. seprag in cela roblina.

— Iz naše šolske družbe. Novi družinski nabiralniki so se naročili; ki jih družba dobi, bo si oblatnost po časopisa obvestila. Ob enem prosil vodstvo, naj se jo po nabiralnikih naravno vrste dopolnjuje. — Družba sv. Cirila in Metoda je otvorila politično-ekonomski promet. Kdor želi družbine žaka, naj se oglasi. — Prošilo se van davna slovenska društva, naj prirede konec septembra kako majhno zabavo v prid družbi.

— Iz št. Jurja ob Južni žel. Shoda, ki sta ga sklicala drž. posl. g. dr. Benkovič in Pisker se je udeležilo večerj okoli 200 ljudi; polovica udeležencev je bilo odlično oprejenih druga polovica pa zvezarica, zato je bil shod jako viharan. G. dr. Benkovič se je čutil poklicanega hujkati proti Rožniku in Ježovniku, ko bi bilo vendar umestnejše govoriti o svojem državno-shodnem delovanju in o svojih narod osvobodilnih načrtih za bodočnost. Za take in enake lepe besede niso gospejše sicer nikdar v zadregi. G. Pisker je govoril o gospodarskih razmerah mirno in brez razburjenja. Premleval je takovani kmetijski program „Kmečke zveze“, o katerem morda v resnici ne ve, da je skosi in skodi vleporestnosti in malim in srednjim kmetom, katere zastopa. Škodljiv. Shoda je predsedoval g. Miklar, ki je tudi sam govoril na podoben način o programu „Kmečke zveze“. Gospejše vedoma ali nevedoma širijo med našim kmetijskim ljudstvom zelo škodljive nanke, ker mu vedno in vedno pordajajo, da naj prikaže pomoči od znanj, z Dunaja iz Gradca, iz Rima, samo ne od tam, od koder jedino zajemamo v resnici izdatno pomoč — iz samih sebe. Prav je zahvaliti naj se vlada osira na nas kmete, naj nas tudi delata spoštevata — pa v resnici pomagati ni moremo le mi sami, ako se bolje strokovno izobražimo in se združimo v stanovske organizacije. Kot predsednik se je g. Miklar vedel zelo pristranski proti naprednjakom, g. dr. Benkovič je po svoje zvezarje pozival naj nasprotniki naravnost prekenjo iz dvorane. Ves ta shod je pripravil g. dr. Povalje, ki si na ta način gladi pol v delalni zbor. Toda večerj si je slabo postal; neotemeno je porinil fandarja in obitajnega rudarja iz dvorane, češ, da je v sobi en in predsednik sam odgovoren za red; znanj je g. dr. Benkovič trdil, da sta iz sebe pregrana odgovorna za red in mir na shoda. Tako sta ta dva bliskavica jurista že v tem preprostem „vprašanje“ naravnost nasprotniki naravnost. Finančni komisar g. dr. Povalje boše pa imel priliko pred sodiščem dokazati temeljitost svojega znanja družbenih in političnih zakonov.

— Iz Braslova. Večerj je blazovolil gosp. škof dr. Napotnik nov veliki zvon na Goroljki. Ljudstva je bilo na guri zelo veliko. Ob cestih, po kateri se je peljal knezožkof na goro, so stali krasno s trobojniki okrašeni darovali.

— Iz Mostarja. 30letnica naše „Čitalnice“ je izvrstno uspeša. Udeležba je bila poročila, bilo pa je več tujcev kot domaćinov, izmed katerih smo mnoge pogrebali. Za danes je na kratko povalno omenjamo krasno petje „Braslovske pevanske društva“, „Vranske

Vile“ in „Palkova pevanske zbora“. Govoril je Janka Lesničarja o Gregorčičevem življenju in njegovih nesmrtnih pomislih je šel vstranško odobravanja. Slavnosti ste se udeležili tudi al pošarni brsmi iz Rečice in Mostarja.

— Na karisti družbe sv. Cirila in Metoda prirode slovenjegrski Slovenci dne 1. septembra 1907 v „Nar. doma“ v Slov. Gradcu večjo veselico. Na sporedu je šalovna, petje, šaljiva polka in ples. Natančnejši spored priobčimo prihodnjaj.

— Kmeto nadležnosti je razpisano na Mirinoradnji v tretjem plačnem razredu stoji šoli v Zrofab pri Kemfah. Prošnjo je treba vložiti do 30. septembra 1907 na krajni šolski svet.

— Slovenske pravilne posilvja zadnji „Slov. Gosp.“, naj se posredijo službi pri političnih oblastih, slasti emi iz premošnejši hiš, ker tam slovenskih uradnikov zelo primanjkuje.

— Iz Slov. Blatnice. Stavba „Posojilnice“ se pridno nadaljuje. Poročila mariborskih listov, da je okr. glavarstvo stavbo ustavilo, niso resnična. — Bivši okrbnik Attenuorjev posestev v Podčettrici, kateremu smo zadnjič posvetili nekoliko vrstic, Schöber, je kupil posestvo „Feistritzshof“ za 200.000 K. Pri posestniku Irgolca se je pojavila vsjakaj kupa.

— G. dopisniku „Slov. Gosp.“ od Velike Nedelje v Slov. 41 „Slov. Gosp.“ imenja nek dopisnik, kateremu bi nujno svetovali, naj bi si kupil znano Knigevno knjigo, da bi se in se nje katešil dostojnosti, v imenu velikone-deljskih kmetov (ne vem, če jia je vprašal za dovoljenje ali ne!) „Domovinsega“ poročevalca na ormoškem shoda „nesramnega laistaka“. Osebo me napadi, ki nosijo očividno pečat nerazume, ne morejo sadeti; da pa vidijo tudi moji znanzi in prijatelji v Ormožu in okolici, kako brezbranko gazio različni gospejše resnico, ako se gre za strankarske koristi „Kmečke zveze“ in hajskanje nepoštenih kmet-skih ljudi, pribijam sledoče: 1. ni res, da bi „Domovina“ dobednost trdila, da je g. Osvatčič „nesramno“ nastopil v Ormožu. Ako ocenja g. dopisnik „Slov. Gosp.“ nastop g. kaplana tako potem je to tudi meni prav. 2. Glede tiste plače in gradnje z nožem je se odgovoril „Narodni list“ v št. 38 — meni ni treba tedaj ničesar dostavljati. Gosp. dopisnik je le prehitro obljubljal stotake! O — dostojnosti pa se z g. dopisnikom ne bom kregal; ta ima vsakdo svoje pojme. Konstatiram le, da se na shodu mislili o nastopu Velikone-deljskih razni razsodni ljudje tako, kakor sem poročal v „Domovini“.

O postopanju nemškega viteškega reda groti g. kaplan Osvatčič in pa o „njegovih callici“ ni „Domovina“ vedno ničesar pisala temveč je tozadevno notico preobdel „Narodni list“. Očim se naravnost temu g. dopisniku, da na tako drzen način podtika meni in listu strari, o katerih nisem jaz ničesar pisal, list pa ničesar izpregovoril. Ako je tako očividno lažanje gg. duhovnikom in njih stana koristno, ne vem; meni se zdi, da s takim postopanjem prav nič ne utrjujejo — vere v ljudstvo, za katero se toliko skrbijo. Vzgledi viječje, gospejše! Kdo ostane potemtakem „nesramni laistak“ — to prepričam razsodnost bralcev samih.

— „Domovinsega“ poročevalca. — V Mariboru se vrši od 18. do 21. septembra t. l. na delalni sadje in vinorejki šoli posušni tečaj za sporo-rabo sadja in zelenjave. Število udeležencev je določeno na 30 glav. Za penk ni treba plačati ničesar. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se prikladi do 12. septembra 1907 ravnateljstvu zavoda.

— Volitve v pridobutinsko komisijo. Dne 3./9. (v torek) se bodo vršile volitve volilnih mož za pridobutinsko komisijo v tretjem razredu in sicer za celjski sodni okraj na in-spektoratu Celje Ringstrasse 12 II. nadst. od 9—12 popoldne in od 3—6 popoldne. Od zasopih mož v tretjem razredu postavljeni kandidati so: Franc Čer-novek, pek in gostilničar v St. Jurja ob juž. žel., Ferdinand Goligranc, sidarski mojster v Gaberju, Virant Franc, gostilničar v Žalca. Dne 4./9. se bodo pa vršile volitve volilnih mož v II. razredu tudi za celjski sodni okraj, na in-spektoratu. Od zasopih mož postavljeni kandidati so: Alojz Šri-bar, gostilničar, Dobrotelav, Fagina Lovro, trgovec, Zgorje Grakovlje, Stefan Guzej, gostilničar, Grife, Voh Franc, čevljar, Žalec, Šusterič Franc, čevljar, Žalec, Miha Arlič, trgovec, Socka, Fran Majcen, mlinar Socka, Radolf Dobovšek, gostilničar St. Jur ob j. i., Čretnik Joda, stavitelj mlinov Podgorje, Renik Janes, mlinar Kasse, Bodnik Stefan, krojač Dobrna, Confesenti Fran, gostilničar Savodna, Fazarinc Anton, gostilničar Ostrožno, Miloš Jarmovik, trgovec Svetelka, Alfons Škat, trgovec Marija Dobje, Dominik Besenak, gostilničar v Strašici pri Frankolovem, Stefan Jakop, gostilničar Loka pri Frankolovem, Martin Štainer, gostilničar Gotovlje, Fran Malgaj, trgovec Gotovlje, Vinko Vahid, trgovec Žalec, Andrej Klinar, gostilničar Sretina, Nikolaj Miha, lastnik žage Gradisce ob Škofja vas, Anton Fazarinc, gost, Trnovlje, Podgoršek Jože, gostilničar Podgrad, Mastnak Jakob, gostilničar Lokarje, Jasen Frieš, mlinar Rapno, občina St. Jur okolica, Franc Kompolšek, gostilničar St. Lovrenc pod Prodimom, Florijan Šri-bar, kovač v Spodnji Hedinji, Franc Grilec, lesni trgovec Gaberje, Cajner Janes, gostilničar Latkova ves, Alojz Kapoc, mlinar, St. Lovrenc pri Prebodu, Šusterič Jože, krečmar Teharje, Stojan Martin, mlinar Teharje, Matje Reber, mlinar Vizlika Piretica, Josip Lipič, gostilničar Ivenca pri Vinjki vasi, dr. Branko Križek, zdravnik Vojnik, Uratarič Ivan, krojač Vojnik, Karl Zagode, sedlar Vojnik, Samec Franc, gostilničar Lot-nica, Matija Kranjc, mesar Žalec.

Voli se osebno pri in-spektoratu, kakor uvodoma omenjamo, ali se pa podlje s imeni volilnih mož izpolnijo glasovnico na in-spektorat s sledočim naslovom: C. kr. volilnemu komisarju za volitve v pridobutinsko komisijo, Celje, Ringstrasse 12, II. nadst. Glasovnico mora podpisati volilec sam. Pismo mora biti frankirano (raamkovano). Glasov-nici se mora priložiti tudi volilna legitimacija. Podpisano glasovnico s legitimacijo vred se lahko polije tudi v pisarno dr. Josipa Sernece, odvrednik v Celju, kjer se dajejo tudi va pojamila.

Dne 3./9. se bo vršila na c. kr. davkariji v Šmarji volitev 1 volilnega moža v pridobutinsko komisijo v III. razredu. Novi kandidat je dr. Josip Georg, odvrednik v Šmarji. Dne 4./9. pa se bo vršila izvratno volitev 10 volilnih mož v II. razredu. Naši kandidati so: dr. Josip Rakeč, zdravnik Šmarje, Jože Čahk, sedlar Šmarje; Baštev Anton, krečmar v Belem občina okolica Šmarje, Ignac Krušič, mizar Šmarje, Florjan Slek, krečmar pri Sv. Vidu, Jarij Les-jak, krečmar na Silivnici, Voga Fran, krečmar in trgovec Grubelno, Stjepica Anton, trgovec Šmarje, Lindič Franc, sedlar St. Vid, Skale Mihael, čevljar Mala Pristova, okr. Šmarje.

— Izvoljevanje na Frusko. Iz sev-niškega okraja se pridružuje nekdo v „P. S.“, da ljudje, ki se iseljujejo na Rusko, dostikrat po zapeljivih agenci-ah sajejo v veliko nesrečo, ker se ne pogode veljavno za plače. Največ pa

jim škoduje to, da po poklica vedno nase rudarji in jih iseljavajo v rud-niki pri najizdatnejšem delu na ne-doloviti nacija. Z iseljevanjem smo se že dostikrat ukvarjali in opozarjali naše merodajne kruga na to naravno nevarnost; zato nas je vesel, da je g. dr. poslanec dr. Benkovič — primerno ukrenil, kakor piše v „Posvski Strazi“, „da se omeji to lahkomejno iselje- vanje in slasti kaznuje krivica“. Praksa nas zdi, da g. dr. Benkoviča ni dosti verjeti glede njegovih korakov — zato bi v svojem in še bolj v interesu ljud-stva radi zvedeli natančneje, kako se ti njegovi „koraki“ in njegovo isel- javilo proti tej socialni boji prebival- vance. Drugače bi sipep morali kon- statirati, da je gosp. doktor le farfal svoje nevedne kmečke vollice. Potrebno je javno razpravljati o tem vprašanju, ker se iseljevanje vedno bolj širi ne samo po sevniški, temveč tudi v kosjanskem okraju in vobče po vsem Slovenskem.

— Kmetjske. — Odlikovanje. Uredništvo „Pe-rotinara“ — ja je v Trzinu na Gorenjskem bilo je za svoj list in L. odboru kr- likiški vstvarj gospodarskega kroika mistaiho mušabke odbora M. J. S. v Hronove (I. strokovna razstava knev gospodarskega Trilka mostnega, mo- laka odbora M. J. S. v Hronove) od 3. do 5. avgusta 1907 odlikovano s často diplomom — zensdeliské rady kr. Českého. — (Poljedol- skoga sveta kraljstva Čehskega). To odlikovanje je tem bolj častno, ker so Čehi v enakih strokovnih listih veliko bolj napredni nego mi Slovenci, ki imamo samo ta list kateri se bavi is- ključno samo s amno reje perotnine in malih domačih živali. Vkljub temu pa, da so Čehi v tem veliko bolj raz- vijani, priboril si je list „Perotinar“ vlad svoji vstrančarja, z lepimi po- dobnimi opremljene vsebine, med ččkimi enakovratnimi listi enakopravno sta- litiče, vlad česar moramo tudi mi „Pe-rotinara“ je ponovno napredni pri- poročati vsem kmetovalcem in gos- podarjem, posebno pa tudi gospodom učiteljem in duhovnikom na delu v mnogobrojno narodilo, da tako tudi mi kaj pripomoremo k ohranitvi tega za naše kmetovalce tako veljavnega lista. Cena lista (K 250 za celo leto) vkljub njegovi borsti in resnično počni stro- kovni vsebini, ali velika in si ga tedaj lahko omisli tudi najrevnejši kmeto- valec. List izhaja sedaj v drugem let- niku (3 številka). Prvi letnik je se v nekaj izredih v zalogi, ter stane ne- vezan K 250, vezan K 350 proste poltine.

— Službo vrinarice za otroki vrtec na Jesenčkah razpisuje „Družba sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani za nastop prihodnje šolske leto. Prošnjo opremljene s dokazili o starosti, pri- bitih študijah in izpitih naj se vlože do konca t. m. pri vodstvu „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

— Primorske. — Električna centrala na Sodli. Železniško ministerstvo nam kakor piše „N. Fr. Pr.“ in kakor smo mi že pred meseci poročali napravil elekt. cen- tralo v občini Trnovu ter izkoristiti strmec Soče med Horvem in Kobardom. Centrala bi razpolagala s minimum 15 tisoč konjskih sil normalno pa 23 tisoč konjskih sil ter bi rabila elektriko kot gorušino moč na državni železnici. Akcijska družba elektrarne „Jozsoz“ (Soča) s sedežem v Trstu, ki ima že svojo elektrarno pri Trzinu (Moslav- cose) je izdelala načrt za novo elek- trično centralo, za katero bi uporabila strmec Soče med Hrpeno in Kobardom. Pridobljeno elektriko moč bi porabila

akcija družba za industrijske svrhe in za razsvetljavo v tolinenem okraju. Za oboje načrta se napovedana vrsta proizvodstva na 4. sept. t. l. Zastopnik šeleniškega ministrstva bode zahteval naj se da njih načrta prednost, ker je po njegovi trditvi večjega gospodarskega pomena, kakor načrt privatne družbe. Naj to vlada sprejme ta ali oni načrt, za nas Slovence je gonilna moč Soče izgubljena. Pred leti, ko je dr. Tuma na to opozoril, bi jo bili že dobili za razmerno majhen denar čisto v svoje roke — danes je to za nas že — preteklost! — Nov dokaz, kako malo praktičnega rodoljublja poznamo še Slovenci. Ves naš gospodarski razum in smisel se povzame le do višine kako — razfajzmovke, ali kaknega drugega aparata za posejanje denarja na hipoteke — višje pa naša finančna senjalskost ne sega!

— Na Gorškem so se ustanovili zadnji četrtak „Slovenska krščansko-socialna zveza“ z ženskim odelcem. V zvezi se bodo združevala klerikalna „izobraževalna“ in bralna društva, mladeniške družbe in kar je še takih agitatoričnih družb za duhovniško nadvlado v deželi.

Svetovne vesti.

— Kase na Dunaju so se vedno širile. Znanih je 6 novih slučajev. Največ bolnikov je v 10. okr. Obč. svet izda obširne varnostne odredbe.

— V Novem Jorku so se stekli ob priliki nekake shoda na vrtu velike gostilne gostje in strežaji. 10.000 gostov je stalo nasproti 500 strežajem. Policija jih je komaj pomirila.

— Belcarški šeleniščarji groze s tihim odporom, ako ne izpolnijo ravnateljstva šeleniške njihovih zahtev.

— Kolesa razsaja po kitajskih in japonskih obrtnih mestih.

— Truplo papeža Leona XIII. prenešeno je ta mesec ponoči v Lateran. To pa zaradi tega, ker se je bati protiklerikalnih demonstracij.

— Spomenik Riegerja odkrijejo Čehi v Horici na Češkem z veliko slavnostjo, ki bo trajala 7. in 8. septembra.

— Ruski plašč. U. Korošenko se mudi v Ljupku na Hrvaškem. Hrvatski pisatelji ga mislijo porabiti v Zagreb.

— Odraščanje rujavca premoga. Lastniki premogovnikov na Češkem so sklenili podražiti rujavca premog za 5 vinarjev za 100 kg. Nove cene stopijo takoj v veljavo. Lastniki premogovnikov pravijo, da so se morali dolarcev zvitiati medse.

— Pomanjkanje vagonov je na raznih avstr. šelenišnicah tako veliko, da se je bati, da se ne bode mogli

izvoz ječmena tako naglo izvršiti, kakor bi bilo potrebno in da bode valed tega masivak kupcev na Nemškem odstopil od že sklenjenega kupčije, ker ne dobi blaga ob določenem času. Zveza avstr. interesentov za kupčijo in eksport kmetijskih pridelkov se je obrnila na šeleniško ministrstvo z ujno prošnjo, naj o pravem času preskrbi zadostno število vagonov in obvaruje tako avstrijske poljedelce pretežno jim škodo.

— Prijetje golfa. Avstrijska policija je prišla in izročila ogrskim sodnikom bivlega ogrskega domobranskega častnika Zoltana Topitsa de Turpoltje. Izvršil je namreč velike goščanje po vsej Evropi; slednjic je odpetjal nekemu monakovskemu slikarju ženo in živel z njo na Tirolskem. Tu pa ga je zasledila roka pravice.

— Moč nemških soc. demokratov. Babel je navedel na mednarodnem shodu soc. demokratov v Stuttgartu, da je bilo oddano pri zadnjih državno-zbornih volitvah na Nemškem 3.500.000 glasov za soc. demokrate. Od vseh nemških volilcev je 800.000 organiziranih soc. demokratov, kateri so v enem mesecu zležali 166 tisoč mark (199 tisoč kron) za volilni fond.

— Nesreče v rudnikih. V Zabrugu na Šteškem je bilo 7 rudarjev ranjenih v rudniku Hedvike Wansche, dva sta umrla. Nesreča se je zgodila vled eksplozije janskih plinov. Iz istega vzroka je ponorečilo 20. t. m. v Kini v nekem rudniku 110 rudarjev.

— Velik požar. V Tustanowich v Galiciji je eksplodiral nek parni hotel v račeriji za petroleje, vsled česar je nastal velik požar, ki je vnel kotlarne in mnogo drugih poslopaj zavoda.

— Kuga v San Francisku. V prvoroki bolnišnici v San Francisku v Severni Ameriki so se pojavili trije slučajji kuge, ki so vsi trije končali s smrtjo bolnikov. Bolnišnico so takoj temeljito desinficirali ter uničili vse podgane, katere bi lahko bolezen tudi drugam zanele.

— Trgovina z deklicami. V sedminski okolici na Ogrskem so prišli obširni trgovini z deklicami na sled. Mnoge obitelji so prodajale svoje hčere v Ameriko pocestnikom zloglasnih hiš.

— V papeževi vojski v Vatikanu vlada nezadovoljstvo. Plemenitaško gardo hoče papž tako preustrojiti da se boče v njej moralo sniti — zastonj. Tudi papeževi orožniki niso zadovoljni s plačo. Strar je baže prišla tako daleč, da se je bati — štrajka.

Društvene vesti.

— Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptaju priredi 1. sep-

tembra t. l. pri g. Frano Bračiča, gostilničarja v Novi vasi, veselico z gledališko igro, bitjem loncev, taljirnim ribarenjem, iscanjem konfetov, godbo, taljivo pošto, turško kavarno, plesom na prostem itd. Začetek veselice točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina za ude 20 vin, za neude 30 vin. Preplačila se v korist društva hvalosno sprejema. Veselica se vrši samo ob lepem vremenu, v slučaju slabega vremena se preloži lista na 8. septembra. K obliži udeležbi vabi odbor.

Snevi za napravo 300 l pijače dan za 60 tren
Fr. Humljah, Gredos, Aasdruggg. 25.

Dobro urejena kovačnica

ki leži na jako ugodnem kraju, na kritičnu več cest, se da takoj pod ugodnimi pogoji v najem skušenemu kovaču

ki je ob enem lovač podkovalet konj. Graščinsko delo zagotovljeno. Ponudbe je poslati na: **oskrbnitvo ljubljanske škofevskih graščin v Gorjemgradu.**

451 1

Puch-kolo je bilo dan 14. avg. opredeljeno vladno zalogo v Koroškem, kjer se je na tem kolenu naj opredeljena. Kolo se je v zalogi mogle ter dobi določeno nagrado ako se storilec zasadi.

Vojalčino prost. v mešani stroki dober izvežban

Trgovski pomočnik

se sprejme pri trdki
Matija Kantič v Št. Jurju ob j. l.

Trgovski pomočnik ali prodajalka

resnotne doba, nemškega in slovenskega jezika zmoeen, izveden v knjigovodstvu in dopisovanju se sprejme kot prva moč ali obrtni upravitelj ali upraviteljica za trgovino z mešanim blagom na deželi. Prednost imajo prosilci ali prošilke s daljšimi spričevali. Vstop konca septembra t. l. Plačilo po osebni pogodbi. Istotam se sprejme **učencice** iz dobre hiše v računstvu in pisanju zmoeen. Več pove „**južno štajersko**“ št. 300 na upravnistvo tega lista. 447 2-2

Poslano.

Vsled raznih v zadnjem času došlih mi vprašanj usojam si sporazumno z vodstvom družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarjati slavno narodno občinstvo in zlasti čestite gg. trgovce, da ima vsled sklenjene pogodbe **edino le udano podpisana trdka zalogo vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

Komur je torej na tem, da podpira to našo velevalno šolsko družbo, kupuje naj edino te vžigalice s sledečim napisom na trobojni podlagi: **vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani. Mal položi dar domu na altar! Te vžigalice so v prid družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

Ta znamka je oblastveno registrirana pri trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani ter je vsako ponarejanje iste po kazenskem zakonu strogo prepovedano.

Cena, katera je izborni kakovosti primerna, vzdrži vsako konkurenco.

V LJUBLJANI, 20. avgusta 1907.

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Perdan.

PAPIR pisarni, kancelijski, konceptni in plvni, kot vse druge pisarniške in šolske potrebbine, priporoča **P. KOSTIČ V CELJU.**

VELIKA TRGOVINA MODNEGA PERILNEGA SUKNENEGA IN MANUFAKTURNEGA BLAGA PO NAJNIŽJIH CENAH
CELJE NARODNI DOM KAROL VANIČ CELJE NARODNI DOM